

DECEMBER / 2010

MRAVENISKO

vianočná nádielka

číslo 4 ■ ročník 1.

*Súkromná základná škola
pre žiakov so všeobecným
intelektovým nadaním
Bajkalská 20,
BRATISLAVA*

www.szsbaikalska.sk

*Tlačená verzia časopisu vychádza vďaka
dobrovoľnému finančnému príspevku
spoločnosti ESET, s r.o.*

*a rodičov detí
triedy Ants.
Ďakujeme !*

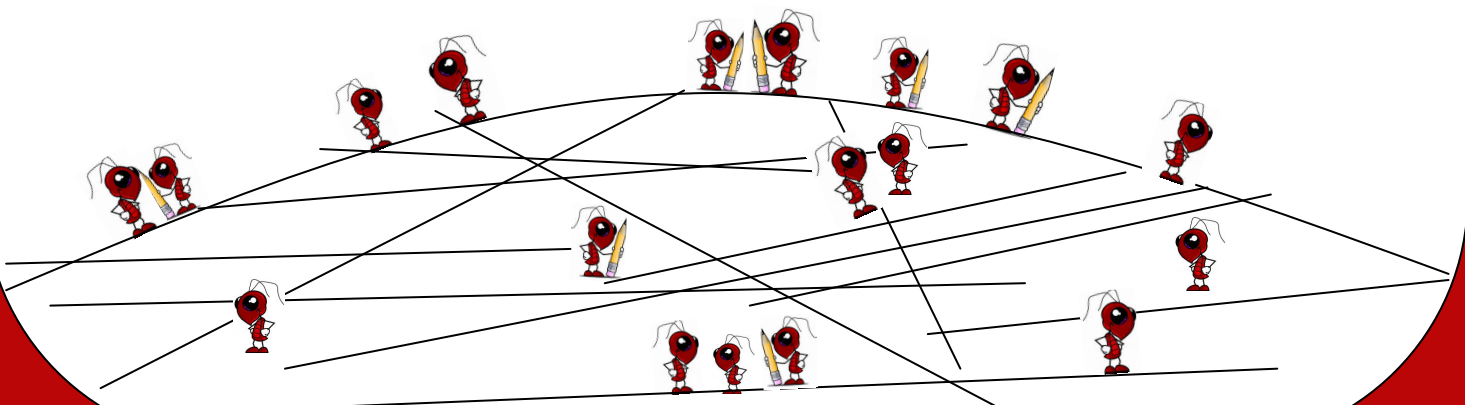
V TOMTO ČÍSLE:

20. VÝROČIE ZALOŽENIA ŠKOLY

ROZHOVOR S NIKOU

VIANOČNÉ SYMBOLY

KOMIKS

OBSAH / PRÍHOVOR

- Oslava v DOPH 3-4
- Hodina chémie s Majkou 5-6
- Drahokamy 7
- Rozhovor s Nikou 9-10
- Kone 11
- Strom vianočných želaní 15

REDAKCIA

Šéfredaktorka: Viera Dršková

Grafická úprava: Miroslav Rapant

Jazyková korektúra: Magdaléna Krchlíková

Redakčná rada: Branislav Hitzinger, Laura Kupková, Laura Isabel Lešová, David Ormandy

Prispievatelia: Adam Bečvarov, Šimon Dančiak, Laura Herbecová, Branislav Hitzinger, Oliver Karvay, Gregor Kočan, Samuel Kostúr, Matej Konečný, Laura Kupková, Laura Isabel Lešová, Lukáš Lipka, Leonard Mohňanský, Júlia Moncmanová, Šimon Nahálka, Samuel Novák, David Ormandy, Oliver Pučík a Emma Sekulová

Spolupracovali: Kristína Holúbková, Soňa Lesáková a Vladimír Záškvára

Obálka a fotografie: Miroslav Rapant

Milí čitatelia,

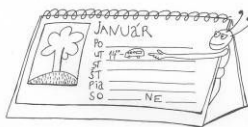
december je vari ten najkrajší mesiac v roku. Okrem toho, že je biely a mrazivý, je to mesiac vianočných sviatkov, no zároveň mesiac posledný, hodnotiaci. Hektický život radi meníme za sviatočnú náladu, za bezprostrednú blízkosť našich najbližších, dávame a dostávame darčeky. Zároveň sa radi obzeráme späť. Hodnotíme to, čo sme za celý rok prežili. My, učitelia, bilancujeme a prehodnocujeme svoje úspechy a neúspechy na konci školského roka. Pripravili sme však pre vás darček v podobe exkluzívneho čísla časopisu. Čím je výnimočné? Už na prvý pohľad evokuje atmosféru Vianoc a očividne má viac strán ako zvyčajne. No tá skutočná výnimočnosť sa skrýva až v textoch „našich“ detí. Poviete si, že tie robia predsa časopis výnimočným po celý rok. No nie vždy má Mravenisko toľko príspevkov ako teraz – toľko „darčiek“ ako teraz.

Verím, že texty detí v tejto podobe sú tým najkrajším darčekom pre každého rodiča a učiteľa, pretože odzrkadľujú detský pohľad na svet, poodhalia detskú dušu, ale aj vedomosti a schopnosti nadobudnuté neúnavnou, mravenčou prácou v škole. Verím, že sa nám bude aj naďalej dariť rovnako dobre ako doteraz.

A vám všetkým želáme krásne a voňavé Vianoce a šťastné vykročenie do nového roka!

Miro Rapant

TENKÁ SOM JA TENUČKÁ

Na oslavu 20. výročia založenia školy sme nacvičovali aj my, druháci, program. Vierka vybrala mňa a Šimona N., že budeme tancovať ľudový tanec. Vybrala pesničku *Tenká som ja tenučká*. Najskôr sme so Šimonom začali nacvičovať rôzne typy poskokov. Ani sa nám to nezdalo veľmi ťažké. Postupom času sme si museli zapamätať a v správnom poradí zatancovať všetky kroky. Z toho, že nacvičujeme, sme mali zmiešané

pocity, lebo niekedy by sme boli bývali radšej na telesnej s ostatnými. Vierka nás učila úžasne, veľmi nám tým pomohla. Potom bolo treba zháňať kroje. Niektoré kroje – pre Lauru H., Šimona D. a Šimona N.- sme vypožičali z detského folklórneho súboru Čičinka, zabezpečila to moja mama. Boli sme si ich tam s Vierkou a s mamami vyskúšať. Môj kroj prišiel až z Myjavy. Keď sme po prvý raz zatancovali tanec v triede pred spolužiakmi, všetci kričali bravóóó a všetci sa od nás chceli učiť kroky. Keď som si prvýkrát obliekla svoj kroj, mala som dobrý pocit. Uvidela som sa v odraze okna. Kroj bol celý nádherný. Mne sa však najviac páčila modrá zástera. 11. novembra bolo naše vystúpenie v Divadle P.O.H.. Celý deň som sa tešila. Nevedela som sa dočkať večera. Vôbec mi nevadilo, že v hľadisku je toľko veľa ľudí. Bolo to úžasné!

Júlia Moncmanová

OSLAVY 20. VÝROČIA ŠKOLY

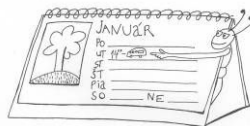

Naša škola oslavovala 20. výročie svojho vzniku a konali sa v Divadle Pavla Országha-Hviezdoslava. Naša trieda ANTS si nacvičila do programu dve ľudové pesničky *Tenká som ja tenučká* a *Darmo ma mamičko*. Sú to slovenské ľudové pesničky z kopaničiarskeho kraja z okolia Myjavy. Preto sme sa museli text naučiť vyslovovať tvrdo – po myjavsky.

Učila nás to Vierka a spievať sme sa to učili s Nikou. Nika hrala na klavíri a my sme spievali. Večer na javisku som nemal žiadnu trému, skôr som sa veľmi tešil na tú chvíľu, keď ma uvidia rodičia. Cítil som sa ako ozajstný herec. Mne sa najviac páčilo vystúpenie študentky z triedy HEROES, spievala dve piesne. Jednu po anglicky a druhú po francúzsky. Celý program bol veselý a zábavný. Na záver vystupovala rocková skupina. Boli to bývalí študenti gymnázia. My, druháci a prváci, sme vybehli na javisko a tancovali v rockovom šialenstve ☺. Vierka sa na nás veľmi smiala. Po programe boli všetci pozvaní na raut, ktorý trval až do skorého rána. Ale to som ja iba počul, lebo my *maláci* sme museli ísť domov spať.

David Ormandy

AKCIE MESIACA

OSLAVA V DPOH

Aj my, druháci, sme pripravili na oslavu 20. výročia školy číslo do programu. Nacvičili sme dve pesničky, Laur H. a Šimon D. predniesli vtipný príbeh a Šimon hral aj na fujare. Júlia a Šimon N. zatancovali ľudový tanec. Keď tanec nacvičovali, všetci sme chceli, aby nás tie kroky cez prestávky učili. My sme im tak trochu závideli, že budú

tancovať. Keď Viera obliekla Júliu do kroja, mne sa ten kroj tak veľmi páčil, že som povedala: „Vidíte, ako sa Júlii oplatilo nacvičovať, keď my ostatní sme boli na telesnej! Aká je teraz krásna!“ Veľmi sa mi páčilo, ako v divadle Júlia a Šimon tancovali, ale nesmiem zabudnúť na druhého Šimona a Lauru H., ktorí tiež boli v krojoch a pekne recitovali.

Program v DPOH moderoval Sajfa a ešte jeden chalan. Celý program sa mám páčil a dúfame, že sa páčil aj ostaným. Bolo tam veľa zábavy, ale keď rozprávali tí absolventi, to bola pre nás dosť nuda.

Emma Sekulová

VIANOČNÉ IKEBANY

Minulý týždeň, keďže idú Vianoce, sme na hodine výtvarnej výchovy robili vianočné ikebany. Vierka poprosila naše mamy, aby priniesli rôzne druhy ihličia a vetvičiek napríklad: smrek, jedličku, imelo, vtáčí zob a iné. Do nádobiek sme dali špeciálnu penu, ktorá zadržiava vodu. Do nej sme najprv do stredu zapichli sviečku a potom sme okolo napichali čečinu a okolo zopár prútov na ozdobu. Nakoniec sme to ozdobili ozdobami a lesklými papierovými vláskami. Každý si vyrobil vlastnú ikebanu. Tešili sme sa, aké boli pekné. Celá trieda voňala od čečiny. V triede bol hrozný neporiadok, ale aspoň mala pani upratovačka čo upratať. Rodičom sa naše výtvary veľmi páčili. Už ich máme doma a robia nám vianočnú atmosféru.

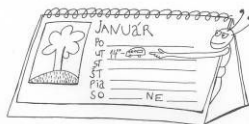

Laura Herbecová, Šimon Nahálka

Rodičia doniesli všelijaké vetvičky. Vlado nám narezal zelené peny, ktoré vložil do pripravených nádob. Do peny sme zapichovali sviečky a vetvičky. Ako posledné sme zapichovali imelo. Nakoniec sme to všetko ozdobili striebornými hviezdikami, malými vianočnými ozdobami a tenkými ligotavými vláskami. Keď boli ikebany hotové, Vierka nám pomohla nádobky zabaliť do lesklého papiera. Doma sa naše rodiny tešili, akú krásu sme priniesli.

Leonard Mohňanský, Samuel Novák

AKCIE MESIACA

HODINA CHÉMIE S MAJKOU

V prvom ročníku nám Majka urobila pokus so sopkou. Iný pokus pre nás urobila aj v tomto ročníku. Bolo to pre nás (mňa, Lea a Gregora) prekvapenie, ostatným to Miro povedal ráno asi o 9:05. Do našej triedy prišla Majka, mala so sebou aj dvoch pomocníkov. Tí jej priniesli minilaboratórium. Kým to všetko Majka postavila, my sme na to *zírali* ako mucha na puk ☺. Mala tam zinok a kyselinu soľnú. Výsledok toho všetkého bol takýto: Majka zapálila špajdľu ... ó pardón, zabudol som napísať, čo tam všetko mala: lievik, zinok, stojan, skúmavky a nádobu s vodou. Potom nám Majka vysvetlila, aká je kyselina soľná nebezpečná. Zobrala Davidovu handričku, naliala na ňu kyselinu a handrička sa okamžite začala rozožierat'. Keď to nakoniec Majka zapálila tou špajdľou, tak to vybuchlo. Potom niektoré deti pomáhali Majke odnášať veci. Bolo to suprdupr ☺. Budem rád, keď urobí nejaký pokus aj v treťom ročníku.

Šimon Dančiak

VODÍK VYBUCHUJE

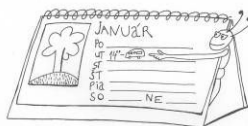

Na konci novembra prišla do triedy Majka, riaditeľka školy, aby nám ukázala pokus. Naliala do pipety kyselinu chlorovodíkovú. Do banky potom dala zinok. Keď kyselinu pustila do banky so zinkom, vytvorila sa para (vodík), ktorý vytváral v "jarovej" vode bubliny. "Jarová" voda bola v inej nádobe a spojená s druhou nádobou hadičkou. Keď zapálila špajdľu, bubliny praskli a "vybuchli". Aspoň že nevybuchla škola. Pozor - neskúšajte to!

Kyseliny chlorovodíkovej je v našom tele veľmi málo. Nájdeme ju v našom žalúdku, kde ničí "čiernych pasažierov" z jedla - napríklad malú škrupinku z vajíčka. Keď sa škrupinka dostane do žalúdku, kyselina ju rozpustí. Pozor, je to žieravina!

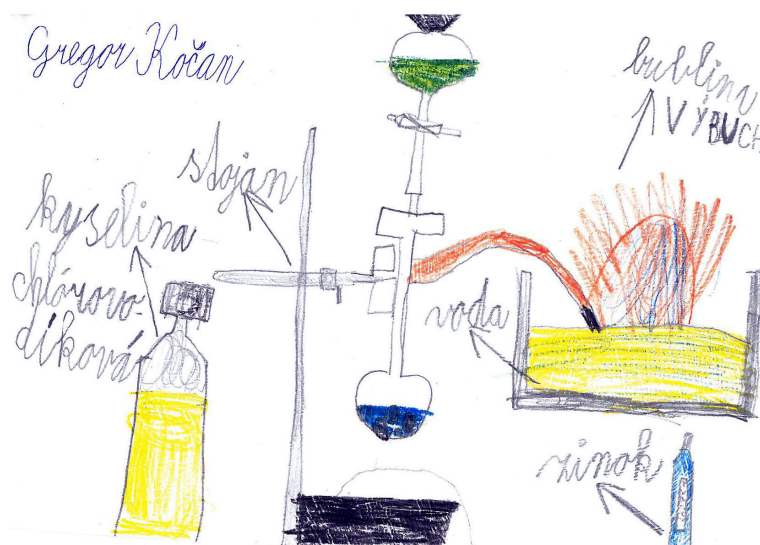
Oliver Karvay

MAJKIN POKUS

Mali sme s našou riaditeľkou Majkou Smrekovou pokus. Majka si doniesla do našej triedy skúmavky a všetky potrebné veci na pokus – výbuch. Zlučovali sme kyselinu chlorovodíkovú so zinkom. Kyselina chlorovodíková je taká tekutina, že sa veci, na ktoré kvapne, rozpoja. Napríklad, látka zostane po kvapnutí deravá. Zinok je mäkký kov. Vodík je bezfarebný plyn. Pokus Majka robila v troch skúmavkách nad sebou. Do dolnej nasypala

kovové guľičky – zinok. Do vrchnej nádoby naliala kyselinu chlorovodíkovú a pomaly ju cez strednú nádobku nechala kvapkať do spodnej nádoby. Keď sa spojila kyselina so zinkom, v spodnej nádobke vznikla biela hmla. Zo spodnej nádoby viedla hadička do misky s prípravkom na riad. Majka zapálila zápalku a priložila ju k miske, kde bolo všetko (kyselina, zinok a prípravok na riad) zmiešané. Potom nasledoval VÝBUCH. Počas pokusu sme boli všetci zvedaví, ako to všetko dopadne. Po

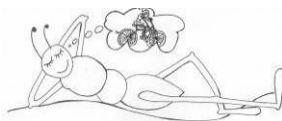
výbuchu sme všetci vykriekli VÁÁÁU!!! Pokus bol veľmi zaujímavý a všetkým sa nám páčil. Majka, tešíme sa na ďalšie ☺.

Matej Konečný

DECEMBER

- 1. - 15. decembra - príprava časopisu Mravenisko
- 2. decembra - výnimočná hodina prírodovedy - Markus z triedy Falcons prednášal o vzniku a tvorbe jaskýň
- 6. decembra - Dots potešili zamestnancov školy
  - TV Markíza – Teleráno
  - DPOH - Lastovičie rozprávky
  - Mikulášske popoludnie
- 9. decembra - Deň otvorených dverí Dots a Ants
- 14. decembra - SND - Luskáčik

Viac o decembrových akciách našej triedy sa dozviete v budúcom čísle.

DRAHOKAMY

„Kde bolo, tam bolo, žil raz jeden kráľ, ktorý mal krištáľovo jagajúcu sa guľu a tá mu prezradila tajomstvo tajomstiev – ako získať ešte väčšiu moc a slávu.“ Tak sa začínajú niektoré rozprávky, v ktorých drahé kamene majú svoju magickú silu a múdrosť. Drahokamy sú vzácne minerály, ktoré sa nachádzajú v horninách. Prímеси rôznych kovov a iných látok im dodávajú charakteristické sfarbenie. Najskôr sú to nevýrazné kamene ukryté v horninách. Až šikvnosťou brusičov z nich vznikajú drahé kamene, ktoré sa vkladajú do drahých kovov a vznikajú klenoty. Delia sa na drahokamy – zafír, smaragd a ďalšie polodrahokamy – opál, meteorit a iné. Väčšina drahých kameňov je veľmi tvrdá. Najtvrdší a najvzácnejší je diamant. Využíva sa aj na výrobu hrotov vrtákov, ktorými sa vrtajú horniny a reže sklo. Veľmi cenné sú kryštály farebných minerálov. Najznámejšie sú zafíry, rubíny, opály. Ľudia využívajú krásu a silu ukrytú v kameňoch. Prsteň, do ktorého je vsadený drahokam, napríklad diamant, sa v dopadajúcom svetle prenikavo trblieta. Viete, prečo som písal o drahokamoch? Lebo sú drahé a pekné. Ale najviac sa mi páčia veľké.

Samuel Kostúr

Ametyst

Akvamarín

Smaragd

ŠACH

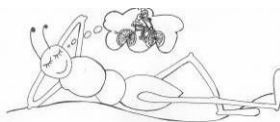

Šach je veľmi stará hra. Na internete som sa dočítal, že najstaršie figúrky majú 4 000 rokov. Asi ho vymysleli Gréci alebo Indovia. Šach sa hrá na šachovnici. Hrajú ho dvaja hráči, jeden hráč má biele figúrky a druhý čierne figúrky. V prvom rade stoja pešiaci, v druhom veže, strelci, kone /jazdci/, dáma a kráľ. Kráľ je najdôležitejšia figúrka. Keď ho ohrozuje protivráč, tak sa hovorí: „šach“. Vyhráva ten hráč, ktorý dá súperovi *mat*. Šach hrám už rok a pol. Hrám ho aj na šachovom krúžku s kamarátmi. No najviac ho hrám so starým ockom no nevieme sa dohodnúť, či budeme hrať na počítači alebo na ozajstnej šachovnici. Ja hrám radšej na počítači. Viete prečo hrám rád šach? Lebo to nie je nudná hra a trénujem si pri hre hlavu. Šach je proste super hra.

Gregor Kočan

NAŠE ZÁĽUBY

TAJOMNÝ VESMÍR

Mám viac záľub a jednou z nich je vesmír. Je veľmi tajomný, plný prekvapení a záhad. Na skúmanie vesmíru astronómovia a vedci používajú teleskopy a sondy. Veľkým pomocníkom je aj Hubblov vesmírny ďalekohľad, ktorý je na orbite – obežnej dráhe Zeme – a skúma vesmír do obrovských vzdialeností. Vesmír sa skladá z planét, hviezd, oblakov plynov, prachu a rôznych iných úkazov, ktoré nepoznáme. Tiež ma desia čierne diery. Môžu mať váhu aj miliardy

vyhasnutých hviezd. Všetko, čo sa dostane do ich blízkosti, dokážu bez milosti zhltnúť. Vždy, keď o nich premýšľam, mám strach. Veľmi ma zaujíma zloženie planét. To, či sú z plynu alebo majú pevný povrch. Cez leto ma potešila správa, že vedci objavili planétu podobnú našej Zemi. Možno raz pocestujú ľudia k planétam podobným tej našej a budú môcť uháňať rýchlosťou svetla. To by bolo, čo ?!

Oliver Pučík

KAPLA A INÉ ZÁĽUBY

Píšem o stavebnici *Kapla*, lebo je to moja záľuba. Sú to rovnaké malé drevené *hranolčeky*, z ktorých sa dajú postaviť rôzne stavby. Už som z nich postavil: most, mrakodrap, kostol, koloseum, rodinný dom a hotel. Tieto *hranolčeky* sa nedajú spájať, môžem ich len rôznymi spôsobmi ukladať. Okrem toho mám rád tenis. Trénujem dvakrát do týždňa. Učíme sa tam: forehand, backhand, volley, smash. Dúfam, že už o rok budem hrať s mojim trénerom riadnu hru. Tiež si rád

zahrám s mojim tatom futbal a šach. Tato ma vždy v šachu porazí, ale minule som mu dal taký mat, že bol z toho *pať*.

Lukáš Lipka

ROZHOVOR S NIKOU

Drobná, milá, starostlivá - taká je naša Nika. Vídat' ju len s najmenšími žiakmi. Je pokojná, nenápadná no ako učiteľka nekompromisná. Cieľ má vždy jasný - naučiť deti plávať, spievať, hrať na hudobný nástroj, postarať sa o ne v školskom klube a spokojné na konci dňa opäť odovzdať rodičom. Pedagogička v SZŠ na Bajkalskej ulici - Nikoleta Capíková

Koľko si mala rokov, keď si začala hrať na hudobnom nástroji? Aký to bol nástroj?

Hudobné nástroje ma zaujímali už od malička. Mala som doma veľa rôznych hudobných nástrojov, ktoré mi postupne kupovali rodičia. Každý nástroj mal v sebe niečo tajomné a to ma motivovalo k tomu, aby som skúsila hru na každom z nich. Hrávala som na nich asi od štyroch do piatich rokov. Boli to predovšetkým detské hudobné nástroje, no najviac som túžila po veľkom klavíri – piáne, ktorý som dostala, keď som mala šesť rokov a zároveň som naň začala hrať.

Vieš hrať aj na iných hudobných nástrojoch? Na akých? A ktorý je tvoj najobľúbenejší hudobný nástroj?

Okrem hry na klavíri a flautu ešte ovládam hru na akordeón. A ešte zvládnem aj hru na organe. Skúšala som už hrať aj na bicie, gitaru, husle a mnoho ďalších nástrojov. Najlepšie mi však ide hra na klavíri, ktorý patrí k mojim najobľúbenejším hudobným nástrojom.

Akú školu si vyštudovala a čo si robila pred tým, ako si začala učiť na tejto škole?

Vyštuodovala som odbor pedagogika–hudobná výchova na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Pred nástupom na túto školu som učila

v materskej škole, detskom

opatrovateľskom centre alebo sa starala ako au-pair o malé deti. Tiež som učila hrať deti na klavír a flautu, čomu sa venujem s radosťou až dodnes 😊.

Aký štýl hudby máš najradšej?

Nemám žiaden konkrétny, či najobľúbenejší štýl hudby. S veľkou radosťou si vypočujem akýkoľvek typ hudby, skladby, či piesne, ktorá sa mi zapáči a nejakým spôsobom mi utkveje v pamäti.

Učíš radšej hudobnú výchovu, telesnú výchovu alebo máš radšej družinu?

Moja práca ma veľmi baví, vážim si ju a robím ju s veľkou radosťou. Zároveň sa teším na každú z nich bez ohľadu na to, či to bude hudobná, telesná výchova alebo školský klub.

Rada čítaš a aké knihy čítaš najradšej?

Čítam veľmi rada. Bez knihy si neviem predstaviť ani jeden deň. S knihou je to u mňa podobne ako s počúvaním hudby 😊. Prečítam si akúkoľvek knihu, ktorá je pre mňa zaujímavá. Rada si nechám poradiť aj od iných ľudí či priateľov. V poslednej dobe sa prevažne venujem čítaniu odbornej a náučnej literatúry či odborným časopisom. S radosťou však môžem povedať, že som už prečítala všetky literárne žánre.

ROZHOVOR

Kedy si sa rozhodla učiť na tejto škole? Páči sa ti tu?

Učiť na tejto škole som sa rozhodla ihneď, keď som zistila, že sa bude otvárať. Majka ma pozvala na pracovný pohovor, a keď sa rozhodla, že ma prijme, bola som nesmierne šťastná. Moja radosť trvá až dodnes a verím, že bude ešte veľmi dlho, pretože sa mi tu veľmi páči a výborne pracuje. Veľká vďaka patrí aj vám mravce a bodky. Bez vás by to určite také pestré a krásne nebolo ☺.

Aké zimné športy máš rada?

Najradšej mám korčuľovanie a lyžovanie. Veľmi rada plávam, a to nielen počas zimy, ale počas celého roka.

Ako budeš tráviť tieto Vianoce? Máte doma nejaké vianočné zvyky, ktoré dodržiavate?

Vianoce budem tráviť doma s mojou rodinou – na východnom Slovensku, odkiaľ pochádzam. Vianočné zvyky sú u nás asi podobné ako u mnohých z vás.

Zdobíme vianočný stromček, balíme si navzájom darčeky, ktoré si potom pod stromček uložíme, pripravujeme vianočné medovníčky, koláče a štedrovečernú večeru. Najviac mám však rada na Vianociach chvíľu, keď môžeme celá rodina sedieť pri štedrovečernom stole. Táto chvíľa je pre mňa nezabudnuteľnou, zázračnou a každý rok tou neopakovateľnou.

Čo by si chcela, aby sa ti na Vianoce splnilo?

Každý z nás má svoje tajné želanie a verí, že sa mu splní. Takéto tajomstvá sa však neprezrádzajú, pretože sa vraví o tom, že ak ho prezradíš, tak už tajomstvom nebude. Preto si všetci svoje tajné želanie nechajme pre seba a určite sa nám splní. Aj vy, deti, dobre? ☺ Ja budem naozaj šťastná vtedy, ak budem na Vianoce s ľuďmi, na ktorých mi veľmi záleží a mám ich rada. No tiež budem myslieť aj na tých, s ktorými už nemôžem byť, pretože sú v nebi. Prajem krásne Vianoce, šťastný nový rok a splnenie všetkých tajných snov.

Ďakujeme za rozhovor!

Otázky pripravili **Laura Kupková, Lili Lešová**

ZAZNELO NA VYUČOVANÍ ...

Lukáša vozí tatino ráno do školy. Dostali sa do zápchy, v ten deň veľmi meškali. Kým sa Lukáš na chodbe prezúval, tatino vošiel do triedy a položil mu tašku k lavici. Oliver s neochvejným zmyslom pre spravodlivosť na neho:
- Kedy sa chodí do školy!?

Rozprávali sme sa o dôležitosti učenia sa po celý život. Oliver to ukončil: - Fakt, celý život sa učíš. Ale *úlpne* starý už nie. Už iba odдыхuješ v dome seniorov a pozeráš telku.

Samko napísal:

- Boli sme v múzeu školstva a pedagogiky. Bola tam aj kostra, ktorú ja neobviňujem, že nebola pekná. Lebo aj mňa v škole, teda našej, tiež spolužiaci volajú *kostra*.

O PRÍRODE A ZVIERATÁCH

KONE

Páčia sa mi všetky zvieratá, no kone sa mi páčia najviac. Keď budem dospelá, chcem mať koňa. V dávnej minulosti boli divé, dnes sú však takmer všetky kone zdomácnené. Asi pred 6 000 rokmi ľudia po prvý raz skrotili kone. Zdomácnené kone čoskoro počtom prevýšili divé, ktoré sa stali veľmi vzácnymi. Pôvodne existovali tri rôzne druhy divých koní. Kôň je nepárnokopytník, to znamená, že má nohy zakončené jedným veľkým kopytom. Táto vlastnosť spolu s dlhými silnými nohami robí z koní rýchlych a neúnavných bežcov. Rýchly beh mu umožňujú dlhé nohy, odolné kĺby a svaly. Kôň sa dokáže pohybovať krokom, klusom a cvalom. Za rýchlejší krok sa považuje rýchly cval alebo trysk. Kone sú spoločenské zvieratá. V prírode žijú v 10 až 20 členných čriedach. Kobyly sú schopné od veku 2 – 3 rokov priviesť na svet jedno mláďa ročne. Kôň symbolizuje voľnosť, krásu, pôvab. Rýchlosťou sa mu nevyrovná žiadny človek, ale rozumom áno. Kone medzi sebou komunikujú pomocou zvuku alebo držania tela. Dnes vieme, že kôň rozlišuje farby a počuje niekoľkonásobne lepšie ako človek. Uši môže otáčať nezávisle od seba, každé o 180°. Kone majú veľmi dobrý čuch, iné kone ucítia na veľkú vzdialenosť. Najcitlivejšie časti tela majú napríklad pysk, nozdry a okolie očí. Kôň sa narodí so žriebäcou srstou, ktorú v priebehu roka nahradí pravá krycia srst, ktorej farba sa vekom mení. Sfarbenie srsti koní je rôzne. Od čiernych vraníkov až po albínov. Kone s viacfarebnou srstou rozlišujeme podľa rôznych typov škvrnitosti. Medzi prirodzenú starostlivosť o srst patrí napríklad váľanie sa.

Laura Isabel Lešová

NETOPIERE

Netopiere sú nočné tvory. Sú veľmi podobné myšiam, lenže majú krídla a vedia lietať. Živia sa hmyzom, ktorý chytajú v noci. Majú hnedú až čiernu srst. Obývajú jaskyne, staré neobývané domy a kostolné veže. Vyletujú aj z veže kostola, pri ktorom býva moja babka. Lietajú iba v lete. Zimu prespia zavesené dolu hlavou. Majú vynikajúci sluch. Riadia sa odrazenými vlnami. Tak vedia loviť aj za letu. Pokladáme ich za užitočné zvieratá. Preto ich treba chrániť.

Adam Bečvarov

A VŠELIČO INÉ ...

ŠTEDRÉ A VOŇAVÉ VIANOCE

Vianoce sú pôvodne sviatky zimného slnovratu, oslavované ako znovuzrodenie Slnka, v kresťanskej ére ako narodenie Ježiša Krista. Vianoce si pripomínajú národy na celom svete a mnohé z nich ich pokladajú za najväčšie a najoslavovanejšie sviatky v roku. Dokladom toho sú aj vianočné symboly, bohaté tradície ľudových zvykov a obradov, ktoré sa k nim viažu.

OPLÁTKY

Oplátky symbolizujú, že kresťania pristupujú k sviatku prijímaniu. V niektorých rodinách sa dodnes vianočné oplátky púčia a krásne porozprávajú. Bežne je možné nájsť ich v obchodoch aj na trhu. V 17. storočí však mali výsadu púšť vianočné oplátky len učilielia či organisti. Dva či tri dni pred Vianocami ich školopisníci deň roznášali do rodín.

Adam B.

OZDOBY

Legenda pripisuje adobenie prvého stromčeka nemeckému reformátorovi Martinovi Lutherovi, ktorému pri večernom vychádzaní legom natoľko učaroval snehom pokrytý prirostlý nášilok na štedrý večer sprisúdňoval, že sa rozhodol tento stromček sa začať v Nemecku predávať svojím deťom. V 16. storočí učenie na ozdoby stromčeka predávali perzické a rožkové sa objavili prvé sklenené ozdoby.

Emma J.

MEDOVNÍKY

Tradičné vianočné pečivo, púčia sa asi dva týždne pred Vianocami, aby boli na štedrovčíchom stole mäkké. Pôvod majú vraj medovníky v rozprávke o Medovníkovi a domčeku. V dobrotách sa našiel druh pečiva, pečené med, bol odpradávnou dostupným sladidlom. Neskôr, keď ľudia začali dovarovať škorice a iné koreniny z Indie, začali ich pridávať do medovníkov. V Štedrovku sa najpečené medovníkov považovalo až do 19. storočia za najlepší druh korenín a bylín, prirodzený, každý kuchár mal svoj vlastný tajný recept.

Simon N.

DARČEKY

Ľudia sa obdarúvajú na Vianoci darčekmi. Kedysi bývali darčeky z prírodných materiálov. Ak darujeme darčeky, máme väčšiu hodnotu ako akékoľvek iné darčeky. Najväčší dar je však láska medzi ľuďmi.

Gregor K.

ADVENTNÝ KALENDÁR

Prvý známy adventný kalendár bol vyrobený ručne v roku 1851. Kalendáre s osvetľovacími okienkami naplnenými čokoládou začali predávať až v roku 1958. Adventný kalendár je odmenou za dobrú skutky.

Laura H.

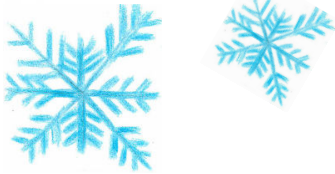
A VŠELIČO INÉ ...

ZIMA

Jež, mráz, cencúľ, fád, ľujavica...
 Uradárnych časoch ľudia slavovali
 zimný snovras - čas odkedy sa začínajú
 dni predĺžovať. Snečné sviatky boli
 najväčšími sviatkami v roku. Zimný
 snovras bol čas, keď Slovania oslavovali
 návrat Jnka. Utedy chodili po domoch,
 masili slnko snežný alebo figúrku nového,
 mladého snežného baha. V týchto oslavách
 majú Vianoce svoj pôvod.

O. K.

KAPOR

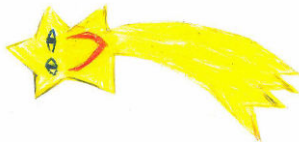
Keď sa kapor (repa), budú pekné Vianoce!
 Rybasa ako studenopokrmný živočích pozva-
 ŕajú na pšme jedlo. Kapor sa začal pozva-
 ŕkať rodáť ako s d r o v e č e r n é j e d l o a v s l o v e n-
 s k y s v e l o v e j r o j n e . K a ž d ý k t o s i s c h o v á š i s p i n-
 k u , z o š t e d r o p e č e r n é h o k a p r a , d o p e ň a ŕ i e n k y .
 bude mať stále dosť peňarí.

Branko H.

VIANOČNÁ HVIEZDA

Nebeský jav, o ktorom hovorí
 Biblia. Tri zjeda troch mudrcov - troch
 kráľov Baltazára, Melichara a Gas-
 para sa vyzhodú až do Betlehenu,
 kde sa narodil Ježiško. Hviezda je
 symbolom, ktorý ukazuje cestu.

Leo M.

VINSE A KOLEDY

Na Slovensku sa s vlnami a
 koledami s r e s á v a m e najmä v
 predvianočnom a vianočnom období.
 Sú súčasťou našej histórie a národného
 kultúrneho dedičstva. Predpokladá sa,
 že samotné koledy ako oslavné piesne
 majú pôvod v Rímskej ríši v oslavách
 nového roka - calendae. Odiaľ pochádza
 aj používanie slobo slova v rôznych
 národov a národnosti.

Maško H.

STROMČEK

Prvá zmienka o ozdobenom stromčeku sa objavila
 v kronike nemeckého mesta Brémy pred viac
 ako 500 rokmi. Legenda však hovorí, že
 ako prvý skrášlil vianočný stromček újsky
 mních Kolumbán v roku 573. V 19. sta-
 ročí sa rozšírila táto tradícia do všetkých
 kresťanských štátov sveta.

Lili L.

JEŽIŠKO

Ježiško sa narodil chudobným
 rodičom Marii a Jozefovi v maštál-
 ke v meste Betleheme. Vianoce
 hvestania slávia ako všetky
 jeho narodenia. Utedy večer se
 slávnostný večer pred dňom
 narodenia Ježiška.

Geirer P.

A VŠELIČO INÉ ...

ANJELI

Podľa Biblie priniesli Márii
 správu o narodení Ježiša Krista.
 Rovnako sa, že anjeli rozpreskávajú
 nad ľuďmi svoje ochranné kridlá.
 Spôsob anjela v domácnosti kridla.
 dobro pre všetkých ľudí znamená
 štedrovecnom stole.
 Laura H.

ADVENTNÝ

Veniec je od
 symbolom
 sojnosti. Advent znamená očakávanie. Bie kres-
 sanou očakávaním bolo napodenie Ježiška.
 Kruhový tvar adventného venca pred-
 stavuje ľudskú súdržnosť a vzájomnú
 lásku. Štyri sviečky symbolizujú štyri
 adventné nedele pred Vianocami.
 Julia M.

VENIEC

BETLEHEM

Tradicie Betlehemu
 vznikli v Taliansku v Assisi na Vianoc v roku 1223.
 Betlehemy ľudia vypracávajú z dreva, robia malované v papiera,
 môžu byť aj z vosku, keramiky a iných materiálov.
 mesiaci alebo v kostoloch. môžeme vidieť
 si najväčšie - živé.
 Tamko H.

SVIEČKY

V decembri čase smy a studnej
 zimy okolo zimného slnovratu,
 boli sviečky významným
 svetla a tepla. Starí Rimania
 zapálenými sviečkami chceli
 slo a presvedčiť slnko, aby znovu
 tanova. Lažaki alebo zapálené
 sviečky na vianočnom stromčeku
 symbolizujú svetlo sveta.
 David O.

JABLČKO

Príklad vianočného
 stola si každý člen
 rodiny rozkrojí jablko.
 Keď má jadro vnútri
 Anarchviendiky
 znamená to šťastný
 rok a zdravie. Keď sa
 objaví kúsok, resť
 a rok problémov.
 Tamko H.

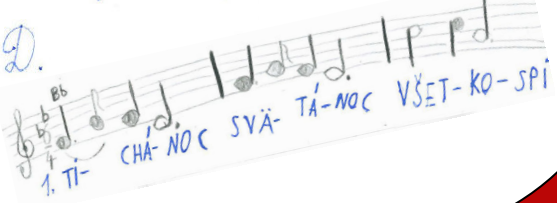

IMELO

Táto rastlina bola významná už pre našich
 predkov. Rastie vysoko v korunách stromov,
 ním je zelená, jej plody sú malé biele guľôčky,
 podobajú sa perlám a dorievajú v zime. Ľudia
 doberan veria, že imelo chráni pred ohňom, zlými
 duchmi a prináša aj šťastie.
 Lukáš L.

TICHÁ NOC

Táto vianočná pieseň vznikla v Rakúsku na Vianoc
 v mestečku Oberndorf v roku 1818 a odvtedy bola preložená
 už do viac ako 100 jazykov sveta.
 Simon D.

A VŠELIČO INÉ ...

STROM VIANOČNÝCH ŽELANÍ

Želám si: Dech s hrobníkmi a hrobníkmi

ŽELÁM SI, ABY MAJÚ BOLA PRESTAL BOLIET CHRÁBIAT
OLIVERA PČÍK

ŽELÁM SI, ABY SEBA DOBRI
ANEBILI
LADISLAV

ŽELÁM SI, ABY SME
TOB

ŽELÁM SI
LEGO STARVA RS
A Z DRAVIE PRE RODINU
MATEJ K.

ŽELÁM SI ABY
VŠE
LUKÁŠ
VŠE
VŠE
VŠE

ŽELÁM SI:
NOTEBOOK, POK-
NEFON A NIENTENDO
S HROU MABAGASKAR
SIMON MARUKA

ŽELÁM SI Z DRAVIE
SAMKO
K.
PRE CELU RODINU

ŽELÁM
SI, ABY SME
VEDELI VYLIEČI
VŠE CHOROBY.
BRANKO

ŽELÁM
SI FOŤÁK
A Z DRAVIE
EMKA

ŽELÁM
SI
PSÍKA AFINKU
LAURA
K.

ŽELÁM SI
Z DRAVIE PRE
ÚPLNE CELÚ
RODINU HLAVNE
PRE MOJU
MAMU AJ
PRE MNA.
ADAM

ŽELÁM
SI ABY
MŌJ
DEDO NEBOL
SLEPY.
ŠIMON D.

ŽELÁM
SI, ABY SOM
POSLUČAL VIER
KU A RODIČOV.
GRE GOR

ŽELÁM SI
SVETOVÝ MIER
OLIVERA

ŽELÁM SI
UVIDIET
BABKU
JULIA

ŽELÁM SI
VIDIEŤ VESMR
A ABY RODIČIA
BOLI ZDRAVÍ
DAVID O.

ŽELÁM
SI BOKSOVAC
MECH A BOKSOVAC
IE RUKAVICE A
STIHAČKU
NA OVLADANIE
NIE SAMKO

ŽELÁM SI
NOUBUK, MINTENDO
Z DRAVIE PRE MOJU
RODINU
KIMHUTAJOMNE
PRAK

ŠIMON N.

HVIEZDIČKA

B. HITZINGER

